

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

lipiec
2012 r.

PROJEKT BADAWCZY:
KONFERENCJI PRZEDSIĘBIORSTW
FINANSOWYCH W POLSCE ORAZ
KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW

Informacja sygnałna

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

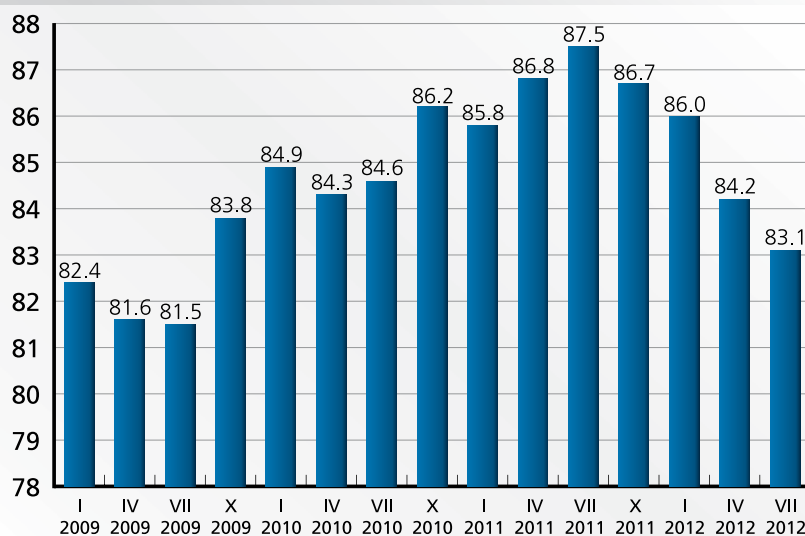
dr Piotr Białowolski

lipiec 2012 r.

Projekt badawczy:
Konferencji Przedsiębiorstw
Finansowych w Polsce oraz
Krajowego Rejestru Długów

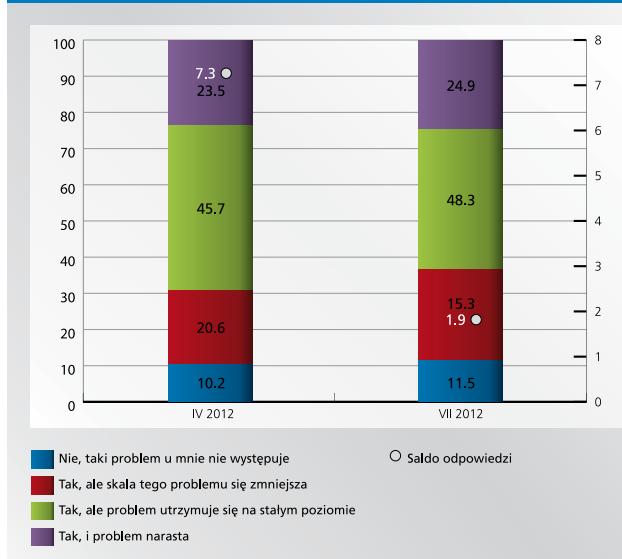
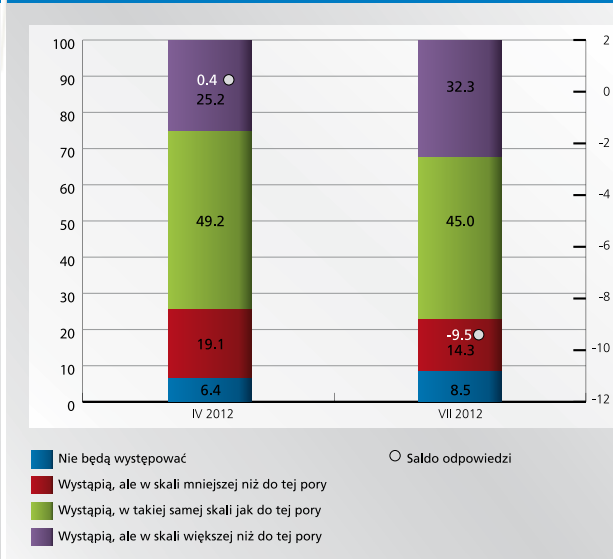
Informacja sygnałna

Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP)

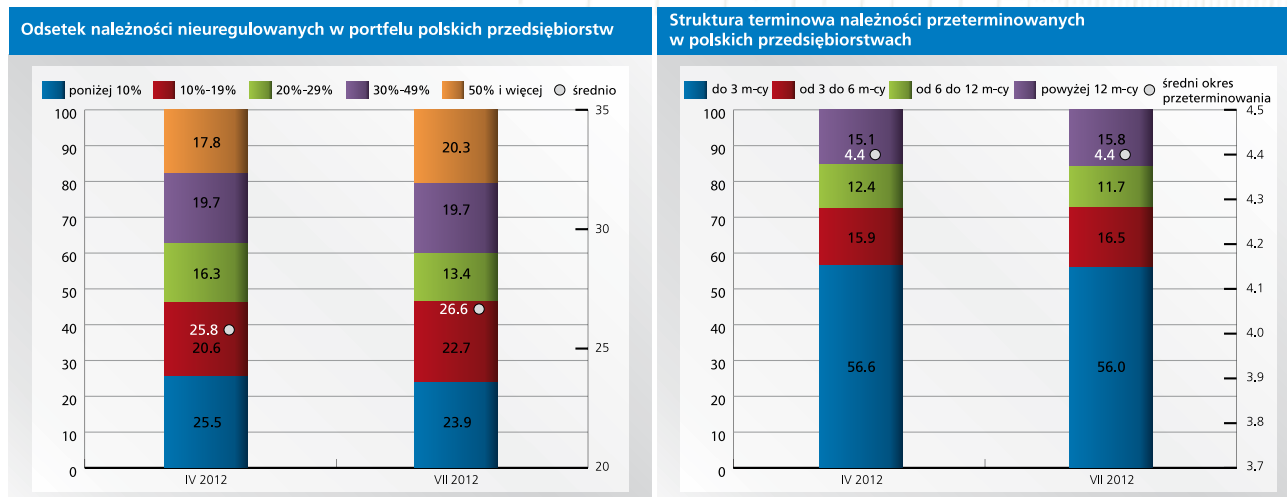
Wyniki ostatniego badania (lipiec 2012 r.) wskazują na dalsze silne pogorszenie w obszarze obsługi należności w polskich firmach. Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP) spadł po raz czwarty z rzędu – tym razem do poziomu 83,1 punktu. Oznacza to, że budowane w okresie od października 2010 r. do lipca 2011 r. silne podstawy dobrej kondycji gospodarczej, związane z lepszą obsługą zobowiązań polskich przedsiębiorstw, zaczynają powoli tracić na aktualności. Obecna wartość INP jest najniższa od lipca 2009 r., kiedy to sytuacja polskich przedsiębiorstw była bardzo niekorzystna, a polska gospodarka odczuwała główne uderzenie kryzysu. Niepokojącym sygnałem jest również skala pogorszenia w obszarze należności, w reakcji na stosunkowo niewielkie spowolnienie wzrostu gospodarczego. Oznacza to, że problemy z należnościami mogą wpływać na ograniczenie wydatków przedsiębiorstw na inwestycje. Dodatkowo, w obliczu problemów z otrzymywaniem należności, przedsiębiorstwa mogą mieć problem z otrzymywaniem kredytów, co przełoży się na dalszy spadek produkcji i inwestycji. Złożenie tych czynników może zaś wpłynąć na dalsze spowolnienie wzrostu gospodarczego.

INP odzwierciedla stan i opinie przedsiębiorców dotyczące sześciu obszarów związanych z należnościami: stanu i prognozy problemów z ich egzekwowaniem, przeciętnego odsetka przeterminowanych należności w portfelu firmy, średniego okresu przeterminowania, odsetka firm w gospodarce, które na skutek problemów z należnościami nie mogą terminowo regulować swoich płatności, a także przeciętnego odsetka kosztów związanych z nieterminowymi płatnościami ze strony klientów/kontrahentów. Obecny spadek wartości INP w największym stopniu wynika z pogorszenia się przewidywań przedsiębiorstw dotyczących obsługi zobowiązań przez klientów/kontrahentów w kolejnych miesiącach. Dodatkowo, istotne znaczenie dla spadku wskaźnika miało pogorszenie się obsługi zobowiązań w ostatnich trzech miesiącach.

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów
polskich przedsiębiorców – stan bieżącySkala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów
polskich przedsiębiorców – przewidywania

Niestety obecne badanie wskazuje na dalsze, znaczące pogorszenie w obszarze stanu obsługi zobowiązań przez klientów/kontrahentów polskich firm. Pomimo że wciąż prawie połowa polskich przedsiębiorstw deklaruje problemy z odzyskiwaniem należności na tym samym poziomie, co w poprzednim kwartale, to na poziomie najwyższym od lipca 2009 r. utrzymuje się odsetek firm, które uznały te problemy za większe niż w poprzednim kwartale. Obecnie stanowią one aż 24,9% wszystkich przedsiębiorstw, a jeszcze na początku 2011 r. ich udział wynosił zaledwie 17,7%. Dodatkowo, silnie maleje odsetek firm, które zaobserwowały spadek problemów z należnościami. Spadł on z 20,6% do zaledwie 15,3%.

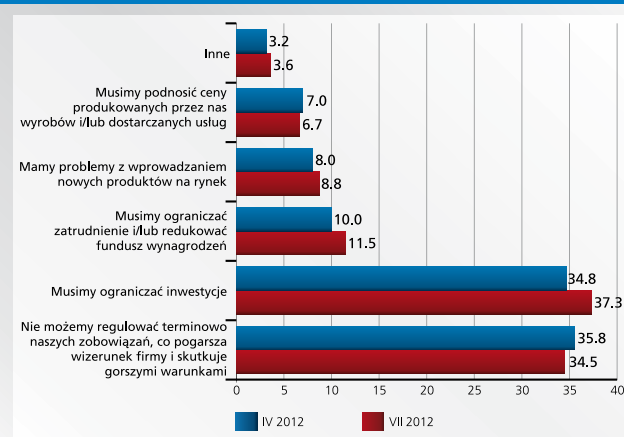
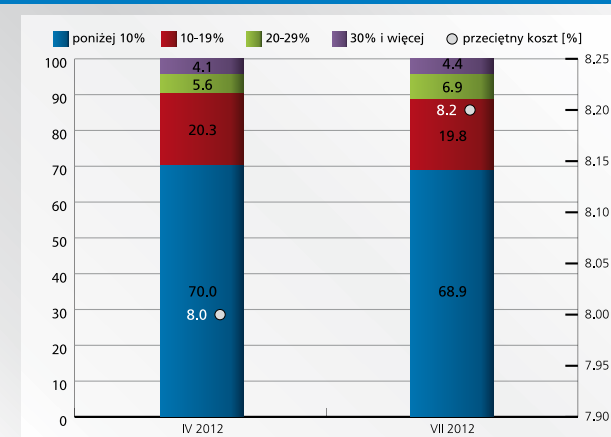
Optymizm dotyczący przyszłej sytuacji portfela należności znacząco zmniejszył się. W badaniu przeprowadzonym w lipcu 2012 r. udział przedsiębiorstw oczekujących zwiększenia skali problemów z odzyskiwaniem należności wzrósł z 25,2% do 32,3%. Co więcej, spadł skumulowany odsetek firm oczekujących zmniejszenia skali problemów z należnościami oraz tych, które spodziewają się całkowitego ich braku (z 25,6% do 22,8%). Pomimo wciąż stosunkowo korzystnych oczekiwań firm dotyczących sytuacji finansowej w nadchodzącym okresie, brak jest powiązania tych wyników z oczekiwaniami dotyczącymi wpływu należności. Oznacza to, iż czynniki niezwiązane ze wpływem należności są na tyle istotne dla polskich firm, że oczekiwany wzrost problemów z otrzymywaniem należności na razie nie przekłada się na pogorszenie ich sytuacji finansowej. Ta sytuacja może jednak ulec zmianie, jeżeli problemy z należnościami będą się utrzymywać w kolejnych miesiącach.

Trzeci kwartał z rządu obserwowany jest wzrost udziału należności przeterminowanych w portfelach polskich przedsiębiorstw. Obecnie w grupie firm, które posiadają przeterminowane należności, aż 26,6% wszystkich środków nie wpłynęło, pomimo zapadnięcia terminu płatności. To wydłużenie zostało głównie spowodowane przez spadek udziału firm, które mają w swoich portfelach mniej niż 10% zaległych faktur oraz wzrost udziału tych, w których odsetek ten wynosi powyżej 50%. Należy podkreślić, że wzrost udziału przeterminowanych faktur widoczny jest nawet sięgającego 3,5% tempa wzrostu gospodarczego. Niestety, oznacza to, że w warunkach silniejszego spowolnienia odsetek przeterminowanych faktur w portfelach firm może zbliżyć się do 30%.

Wraz ze wzrostem odsetka faktur regulowanych nieterminowo, w przeprowadzonej w lipcu 2012 r. edycji badania „Portfel należności polskich przedsiębiorstw”, odnotowano nieznaczny wzrost przeciętnego okresu przeterminowania. Nie mniej jednak w przybliżeniu wynosi on wciąż 4 miesiące i 12 dni. Obserwowane zmiany w strukturze opóźnień wymagają obserwacji. Warto jest jednak podkreślić, że obecnie obserwowana wielkość przeciętnego opóźnienia jest prawie na najwyższym poziomie w całej historii (z wyjątkiem badania przeprowadzonego w styczniu 2011 r.).

Biorąc pod uwagę wzrosty w obszarze przeciętnego odsetka przeterminowanych należności w portfelu oraz przeciętne wielkości opóźnienia można dodatkowo potwierdzić, że dobrą sytuację przedsiębiorstw podtrzymują w znacznej mierze czynniki niezwiązane z należnościami. Do grupy czynników korzystnie wpływających na sytuację przedsiębiorstw niewątpliwie należy zaliczyć wciąż stabilny popyt inwestycyjny, korzystną sytuację w obszarze eksportu, a także wielkość długu publicznego, która nie wymusza drastycznych oszczędności budżetowych. Wszystkie te czynniki wpływają na podtrzymanie popytu globalnego w gospodarce polskiej i podtrzymują korzystną sytuację przedsiębiorstw.

Odsetek przedsiębiorstw wskazujących na podejmowanie wybranych działań w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów

Odsetek przedsiębiorstw, których koszty ponoszone w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów wynoszą

Od momentu rozpoczęcia badania (czternaście kwartałów od stycznia 2009 r. do kwietnia 2012 r.) najbardziej istotną konsekwencją opóźnień w otrzymywaniu należności było powstawanie opóźnień w regulowaniu własnych zobowiązań. W bieżącym badaniu, po raz pierwszy w historii, na pierwsze miejsce wysunęła się bariera ograniczeń w inwestycjach. Obecnie na ograniczenia w inwestycjach powstające na skutek nieregularnego splotu należności wskazuje aż 37,3% firm. Rola ograniczeń w inwestycjach rosła jednak systematycznie od początku kryzysu, co wskazuje, że przedsiębiorstwa mają coraz większą potrzebę podejmowania projektów inwestycyjnych a czynnikiem hamującym pozostaje niepewność wynikająca z opóźnień w otrzymywaniu należności. Pomimo spadku natężenia występowania bariery skutkującej powstawaniem zatorów, w dalszym ciągu tego typu problemy ma 34,5% firm w gospodarce. Pozostałe bariery są raportowane przez znacznie mniejszą liczebnie grupę firm, a ich kolejność nie zmieniła się od ostatniego badania.

W bieżącym badaniu odnotowano, po raz drugi z rzędu, wzrost kosztów związanych z nieterminową obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów. Obecnie koszty te sięgają 8,2% ogółu kosztów przedsiębiorstw i są o 1,2 pp. większe niż miało to miejsce w październiku 2011 r. i styczniu 2012 r. Wzrost kosztów jest odbiciem ogólnego pogorszenia w obszarze należności i oznacza dla przedsiębiorstw dodatkowy problem obok słabnącego popytu na ich towary.

